

ZAKON
O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE
OBITELJI SA DJECOM

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se:

- temelji socijalne zaštite građana i njihovih obitelji, temeljna prava iz socijalne zaštite i korisnici prava iz socijalne zaštite,
- osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite i invalidskih udruga,
- temeljna prava civilnih žrtava rata i članova njihovih obitelji,
- temelji zaštite obitelji sa djecom,
- financiranje i druga pitanja od značaja za ostvarivanje temeljnih prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom je od interesa za Federaciju i kantone-županije.

Članak 3.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite.

Ustanove socijalne zaštite imaju svojstvo pravne osobe.

Na osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite primjenjuju se propisi o ustanovama, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 4.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruge građana, vjerske zajednice i organizacije koje oni osnivaju, građanin pojedinac i strane fizičke ili pravne osobe.

Članak 5.

Obitelj, glede ovog zakona, čini: bračni drug, odnosno izvanbračni drug, dijete (bračno, vanbračno, usvojeno, pastorče i dijete bez roditelja uzeto na izdržavanje), otac, majka, maćeha, djed i baba-nona (po ocu i majci) i braća i sestre bračnih drugova.

Članovi obitelji civilne žrtve rata, glede ovog zakona, su: bračni drug, djeca (rođena u braku ili izvan braka, usvojena ili pastorčad)-članovi uže obitelji, te roditelji, očuh, maćeha i usvojitelj-članovi šire obitelji.

Članom porodice glede stavka 2. ovog članka, smatra se i izvanbračni drug koji s civilnom žrtvom rata ima djece i s njom živi odnosno živio je do njene smrti u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana.

Zajedničko kućanstvo, glede ovog zakona, je gospodarska zajednica jedne ili više obitelji u kojoj se zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara (zemljište, zgrade i drugo).

Članak 6.

Djetetom, glede ovog zakona, smatra se osoba do 18 godina života.

Izuzetno djetetom, glede ovog zakona, smatra se i osoba koja radi ostvarivanja prava na dodatak na djecu i osiguravanja školarine ili stipendije za đake i studente, ima i više od 18, a manje od 27 godina života.

Članak 7.

Prava utvrđena ovim zakonom ne mogu ostvarivati osobe koje su osuđene pravomoćnom sudskom presudom za kaznena djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ustavnog poretka Federacije Bosne i Hercegovine i kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Pravo utvrđeno ovim zakonom ne može ostvariti osoba koja takvo pravo koristi po drugim propisima.

Prava utvrđena ovim zakonom ne mogu se prenositi na druge osobe, niti se mogu nasljeđivati.

Članak 8.

Nadležna tijela kantona-županije, sukladno ustavu i ovom zakonu, bliže uređuju djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom.

Članak 9.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa Federacije donesenih za njihovo provođenje, kao i nad stručnim radom ustanova koje osniva Federacija, vrši federalno ministarstvo mjerodavno za oblast socijalne zaštite i zaštite obitelji.

Nadzor nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata kantona-županije, donesenih suglasno ovom zakonu, kao i nad stručnim radom ustanova koje osniva općina, odnosno kanton-županija, vrši kantonalno-županijsko tijelo mjerodavno za oblast socijalne zaštite i zaštite obitelji.

Članak 10.

U postupku ostvarivanja prava i dužnosti utvrđenih ovim zakonom primjenjuju se odgovarajuće odredbe propisa o upravnom postupku, ako ovim zakonom i propisom kantona-županije nije drugačije određeno.

II - SOCIJALNA ZAŠTITA

1. POJAM SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 11.

Socijalna zaštita, glede ovog zakona, je organizirana djelatnost u Federaciji, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana i njihovih obitelji u stanju socijalne potrebe.

Socijalnom potrebom, glede stavka 1. ovog članka, smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili obitelj, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnim nesrećama, općom gospodarskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinaca ili drugih razloga, koje se ne mogu otkloniti bez pomoći druge osobe.

Sukladno načelima humanizma, solidarnosti građanskog morala socijalna zaštita obitelji i njenih članova i građana pojedinaca, ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjanjem posljedica uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe i sticanjem određenih prava iz socijalne zaštite.

Socijalna zaštita djeteta, sukladno odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje se u najboljem interesu djeteta.

2. KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 12.

Korisnici socijalne zaštite, glede ovog zakona, su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

- 1) djeca bez roditeljskog staranja,
- 2) odgojno zanemarena djeca,
- 3) odgojno zapuštana djeca,
- 4) djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama,
- 5) osoba sa invaliditetom i osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- 6) materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe,
- 7) stare osobe bez obiteljskog staranja,
- 8) osobe sa društveno negativnim ponašanjem,
- 9) osobe i obitelji u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Propisima kantona-županije može se proširiti krug korisnika socijalne zaštite iz stavka 1. ovog članka sukladno programima razvoja socijalne zaštite i specifičnim prilikama u kantonu-županiji.

Članak 13.

Dijete bez roditeljskog staranja, glede članka 12. stavak 1. točka 1) ovog zakona, je dijete bez oba roditelja, nepoznatih roditelja, napušteno od roditelja lišenihi roditeljskog prava i roditelja spriječenih da vrše roditeljsku dužnost.

Odgojno zanemareno dijete, glede članka 12. stavak 1. točka 2) ovog zakona, je dijete koje zbog nedovoljnog nadzora i brige roditelja, te negativnog uticaja sredine, narušava opće prihvaćene norme ponašanja.

Odgojno zapušteno dijete, glede članka 12. stavak 1. točka 3) ovog zakona, je dijete koje svojim ponašanjem narušava opće prihvaćene norme i vrši prekršaje ili krivična djela.

Dijete, čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama, glede članka 12. stavak 1. točka 4) ovog zakona, je dijete, čiji roditelji zbog nesređenih obiteljskih odnosa, materijalnih ili drugih razloga nisu u mogućnosti da mu osiguraju normalne uvjete za pravilan odgoj, fizički i psihički razvoj.

Članak 14.

Osobe sa invaliditetom i osobe ometene u fizičkom i psihičkom razvoju, u smislu članka 12. stavak 1. točka 5) ovog zakona, su djeca i odrasle osobe, koje su:

- slijepe i slabovide,
- gluhe i nagluhe,
- sa poremećajima u govoru i glasu,
- sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju,
- sa smetnjama u psihičkom razvoju (lakog, umjerenog, težeg i teškog stepena),
- sa kombiniranim smetnjama (višestruko ometena u razvoju).

Članak 15.

Materijalno neosigurana i za rad nesposobna osoba, glede članka 12. stavak 1. točka 6) ovog zakona, smatra se odrasla osoba, koja nema prijeko potrebnih sredstava za izdržavanje, nesposobna je za rad i ne može osigurati sredstva za život po nekom drugom temelju.

Članak 16.

Starom osobom bez obiteljskog staranja, glede članka 12. stavak 1. točka 7) ovog zakona, smatra se osoba starija od 65 godina (muškarac) odnosno 60 godina (žena), koja nema članova obitelji ni srodnike koji su po zakonu obvezni da ga izdržavaju, ili ako ih ima da te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu izdržavanja.

Članak 17.

Osoba sa društveno negativnim ponašanjem, glede članka 12. stavak 1. točka 8) ovog zakona, je osoba koja se odaje besposličarenju, skitnji, prosjačenju, prostituciji, alkoholizmu, uživanju opojnih droga i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja.

Članak 18.

Osoba, odnosno obitelj u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite, glede članka 12. stavak 1. točka 9) ovog zakona, smatra se osoba odnosno obitelj koja se nađe u stanju socijalne potrebe zbog pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, elementarne nepogode, smrti jednog ili više članova obitelji, povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere.

3. PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 19.

Prava iz socijalne zaštite, glede ovog zakona, su:

- 1) novčana i druga materijalna pomoć,
- 2) osposobljavanje za život i rad,
- 3) smještaj u drugu obitelj,
- 4) smještaj u ustanove socijalne zaštite,
- 5) usluge socijalnog i drugog stručnog rada,
- 6) kućna njega i pomoć u kući.

Propisom kantona-županije utvrđuje se iznosi novčanih i drugih davanja, iz stavka 1. ovog članka, uvjeti i postupak za sticanje tih prava i njihovo korištenje, ukoliko to nije uređeno ovim zakonom.

Propisom kantona-županije mogu se utvrditi i druga prava iz socijalne zaštite sukladno programu razvoja socijalne zaštite i njegovim mogućnostima.

Članak 20.

Osobama i obiteljima u stanju socijalne potrebe, koji ispunjavaju uvjete za sticanje i korištenje prava iz socijalne zaštite iz članka 19. ovog zakona, osiguravaju se na teret sredstava socijalne zaštite i određeni oblici zdravstvene zaštite i zadovoljavanje stambenih i drugih potreba sukladno zakonu.

a) NOVČANA I DRUGA MATERIJALNA POTPORA

Članak 21.

Novčana i druga materijalna potpora sastoji se od:

- 1) stalne novčane potpore,
- 2) novčane naknade za potporu i njegu od strane druge osobe,
- 3) druge materijalne potpore.

Članak 22.

Pravo na stalnu novčanu i drugu materijalnu potporu imaju osobe i obitelji, pod sljedećim uvjetima:

- 1) da su nesposobni za rad, odnosno spriječeni u ostvarivanju prava na rad,
- 2) da nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje,

3) da nemaju članova obitelji koji su po zakonu obvezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju, da te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu izdržavanja.

Pravo na pomoć iz stavka 1. ovog članka ostvaruje se kod mjerodavnog tijela općine na čijem području osoba i obitelj imaju prebivalište.

Članak 23.

Nesposobnim za rad, odnosno spriječenim u ostvarivanju prava na rad, glede ovog zakona, smatra se osoba:

- 1) potpuno nesposobna za samostalni rad i privređivanje,
- 2) osoba starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena),
- 3) žena za vrijeme trudnoće, porođaja i poslije porođaja, sukladno propisima o radu,
- 4) roditelji, očuh, maćeha ili usvojitelj koji se stara o jednom ili više djece do jedne godine života, a nema članove obitelji ni srodnike koji su po zakonu obvezni da ga izdržavaju ili ako ih ima, da te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu izdržavanja,
- 5) dijete do navršene 15 godine života, a ako je na redovnom školovanju do navršene 27 godine života,
- 6) osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju,
- 7) osoba koja u obitelji njeguje osobu sa invaliditetom ili teško oboljela osoba, ukoliko je utvrđeno da je toj osobi prijeko potrebna pomoć i njega od strane druge osobe.

Članak 24.

Nalaz i mišljenje o nesposobnosti za rad lica iz članka 23. točka 1) ovog zakona daju ljekarske komisije sukladno propisu kantona-županije.

Nalaz i mišljenje o sposobnosti i razvrstavanju djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju daju stručne komisije sukladno propisu kantona-županije.

Propisom kantona-županije propisuje se način i postupak za otkrivanje i ocjenjivanje sposobnosti, razvrstavanje i evidenciju djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju.

Članak 25.

Stalna novčana potpora utvrđuje se u mjesečnom iznosu u visini razlike svih prihoda članova kućanstva i iznosa najnižeg primanja kućanstva koji se smatra dovoljnim za izdržavanje, glede članka 27. ovog zakona.

Članak 26.

Novčanu naknadu za potporu i njegu od strane druge osobe mogu ostvariti osobe sa invaliditetom i druge osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, kao i stare i nemoćne osobe, kojima je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna stalna potpora i njega od strane druge osobe za zadovoljavanje njihovih osnovnih životnih potreba, pod uvjetom:

- da osoba nije smještena u socijalno-medicinsku ili drugu ustanovu,
- da je osobi za odlazak i povratak sa posla prijeko potrebna stalna potpora druge osobe,
- da prihod po članu kućanstva ne prelazi iznos koji se utvrđuje propisom kantona-županije, sa izuzetkom za osobe sa težim i teškim stupnjem invaliditeta,
- da osoba ne ostvaruje pravo na kućnu njegu i potporu u kući,
- da se ovo pravo ne može ostvariti po nekom drugom temelju.

Nalaz i mišljenje, glede stavka 1. ovog članka, daju ljekarske komisije ili druge stručne komisije, sukladno propisu kantona-županije.

Članak 27.

Propisom kantona-županije utvrđuju se iznosi stalne novčane pomoći i novčane naknade za potporu i njegu, kao i prihodi koji se uzimaju u obzir, prilikom utvrđivanja te potpore i naknade.

Djeci i odraslim osobama sa invaliditetom i osobama sa trajnim smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju utvrđuju se povoljniji uvjeti u sticanju prava iz socijalne zaštite i viši iznosi osnovne novčane potpore i novčane naknade za potporu i njegu od strane druge osobe.

Kod utvrđivanja prihoda kućanstva, glede stavka 1. ovog članka, ne uzimaju se u obzir prihodi ostvareni na ime novčane naknade, odnosno invalidnine za tjelesno oštećenje, novčane naknade za potporu i njegu od strane druge osobe, dodatka na djecu i stipendije učenika i studenata.

Članak 28.

Druga materijalna potpora, glede ovog zakona, je privremena, jednokratna i druga novčana pomoć ili naturalno davanje materijalno neosiguranim osobama ili obiteljima koje se nađu u stanju socijalne potrebe uslijed teškoća izazvanih posebnim okolnostima iz članka 18. ovog zakona, ukoliko ispunjavaju uvjete iz članka 22. toč. 2) i 3) ovog zakona.

b) OSPOSABLJAVANJE ZA ŽIVOT I RAD

Članak 29.

Osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca ometena u psihofizičkom razvoju i odrasle osobe sa umanjenim psihofizičkim sposobnostima, bez obzira na uzrok nastanka invalidnosti odnosno radne nesposobnosti, ako to pravo ne mogu ostvariti po nekom drugom temelju, a koja se prema psihofizičkim sposobnostima i godinama života, mogu osposobiti za rad.

Pravo iz stavka 1. ovog članka pripada i djeci osiguranika koja su do dana stupanja na snagu ovog zakona, to pravo ostvarili po propisima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Članak 30.

Osoba, koja se radi osposobljavanja za život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, ima pravo na novčanu potporu za pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza, ukoliko joj to njena obitelj ne može osigurati.

c) SMJEŠTAJ U DRUGU OBITELJ

Članak 31.

Smještaj u drugu obitelj mogu ostvariti djeca i odrasle osobe kojima je potrebna stalna briga i potpora radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u krugu vlastite obitelji ili na drugi način.

Članak 32.

Pravo na smještaj u drugu obitelj imaju:

- djeca iz članka 12. stavak 1. toč. 1) do 5) ovog zakona, do povratka u vlastitu obitelj, do završetka redovnog školovanja, a najduže 12 mjeseci po završetku oštećenje,
- osobe sa invaliditetom, stare osobe i osobe sa društveno negativnim ponašanjem, koje nisu u mogućnosti da se sami staraju o sebi, a uslijed stambenih ili obiteljskih prilika nemaju mogućnost da im se zaštita osigura na drugi način,
- žena iz članka 23. točka 3) ovog zakona i samohrana majka do godinu dana života djeteta, i ukoliko nema sredstava za izdržavanje ili kojoj je, uslijed neriješenog stambenog pitanja ili poremećenih obiteljskih odnosa, potreban privremeni smještaj.

Djeci iz stavka 1. alineja 1. ovog članka po završetku redovnog školovanja, tijelo starateljstva je dužno osigurati zbrinjavanje na drugi način.

Samohrana majka, u smislu stavka 1. alineja 3. ovog zakona, smatra se majka koja nije u braku i ne živi u izvanbračnoj zajednici, a sama izdržava svoju djecu.

Članak 33.

O smještaju osoba u drugu obitelj kao i o prestanku smještaja, odlučuje centar za socijalni rad na čijem području osoba ima prebivalište.

Centar za socijalni rad, koji je odlučio o smještaju osobe u drugu obitelj, obavlja nadzor nad tom obitelji, pruža pomoć toj obitelji i redovnim obilaskom održava stalnu vezu sa smještenom osobom.

Članak 34.

Član obitelji u kojoj je osoba smještena i koji preuzme brigu o toj osobi (u daljnjem tekstu: hranitelj) mora biti duševno i tjelesno zdrav i imati stambene i druge uvjete potrebne za zaštitu, čuvanje, njegu, ishranu, učenje i zadovoljavanje drugih potreba i interesa te osobe.

Članak 35.

Osoba se ne može smjestiti u drugu obitelj:

- u kojoj je jednom od bračnih drugova oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost,
- u kojoj je jedan od bračnih drugova lišen roditeljskog prava,
- u kojoj su poremećeni obiteljski odnosi,
- u kojoj su neki članovi-osobe sa društveno negativnim ponašanjem,
- u kojoj bi zbog bolesti nekog člana obitelji bilo ugroženo zdravlje smještene osobe.

Članak 36.

Za smještaj djeteta u drugu obitelj potrebna je pismena suglasnost roditelja, odnosno usvojitelja ili staratelja, a ako je osoba starija od 15 godina, potreban je i njegov pristanak.

Suglasnost roditelja nije potrebna, ako su roditelji lišeni roditeljskog prava.

Članak 37.

Obitelj u kojoj je dijete smješteno, ne može preduzimati, bez suglasnosti roditelja, usvojitelja ili tijela starateljstva, važno mjere glede ličnosti djeteta, a naročito predati ga nekoj drugoj osobi na čuvanje i njegu,

prekinuti školovanje, promijeniti vrstu škole, odlučiti o izboru ili obavljanju zanimanja i zaključivanja ugovora o radu, u smislu propisa o radu.

Članak 38.

Hranitelj ima pravo na naknadu.

Visina naknade iz stavka 1. ovog članka utvrđuje se propisom kantona-županije.

Naknada iz stavka 1. ovog članka ne smatra se plaćom, niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.

Članak 39.

Na temelju rješenja o određivanju smještaja u drugu obitelj, centar za socijalni rad zaključuje pismeni ugovor o smještaju sa hraniteljem.

Ugovorom iz stavka 1. ovog članka uređuju se međusobni odnosi između centra za socijalni rad i hranitelja, a naročito: uvjeti i rok otkazivanja ugovora, visina, način isplate naknade za smještaj osobe, obveznik isplate naknade, kao i druga pitanja.

Članak 40.

Troškove smještaja u drugu obitelj snosi osoba koja je smještena u drugu obitelj, roditelj, usvojitelj, staratelj ili srodnik koji je dužan da izdržava tu osobu, ili druga pravna ili fizička osoba koja je preuzela obvezu plaćanja troškova, sukladno propisu kantona-županije.

d) SMJEŠTAJ U USTANOVU SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 41.

Smještaj u ustanovu socijalne zaštite (u daljnjem tekstu: ustanova), mogu ostvariti djeca i odrasle osobe kojima je potrebna stalna briga i potpora u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj obitelji ili na drugi način.

Članak 42.

O smještaju u ustanove odlučuje centar za socijalni rad na čijem području osoba ima prebivalište, na temelju mišljenja stručnog tima centra, izvršne odluke suda, tijela starateljstva ili na temelju nalaza i mišljenja stručne komisije o nesposobnosti za rad, odnosno nalaza i mišljenja odgovarajuće zdravstvene ustanove.

Centar za socijalni rad, koji je smjestio osobu u ustanovu, dužan je, radi brige, zaštite, liječenja fizičkog ili mentalnog zdravlja te osobe, pratiti njen tretman u ustanovi.

Obveza iz stavka 2. ovog članka posebno se odnosi na slučaj ako je dijete smješteno u ustanovu.

Članak 43.

Prijem osoba iz članka 41. ovog zakona i njihovo odpuštanje vrši se na način određen općim aktom ustanove.

Ustanova je dužna primiti na smještaj osobu koju uputi centar za socijalni rad.

Izuzetno od odredbe stavka 2. ovog članka, ustanova može uskratiti prijem upućene osobe u slučaju popunjenosti kapaciteta, kao i u slučaju da, s obzirom na svoju djelatnost, nije u mogućnosti pružiti odgovarajuće usluge korisniku.

Članak 44.

Ako je dalji boravak osobe smještene u ustanovu postao nemoguć zbog promjena u njenim psihofizičkim osobinama ili zbog nepostojanja uvjeta za odgovarajući tretman, ustanova je dužna, najviše dva mjeseca prije otpuštanja te osobe, obavijestiti centar za socijalni rad koji je donio odluku o njenom smještaju, radi smještaja u drugu ustanovu ili radi primjene drugog oblika socijalne zaštite.

Članak 45.

Cijenu usluge koju pruža ustanova utvrđuje osnivač ustanove.

Troškove smještaja u ustanovu snosi smještena osoba, roditelj, usvojitelj, staratelj ili srodnik koji je, suglasno zakonu, dužan da izdržava tu osobu, odnosno pravna ili fizička osoba koja je ugovorom preuzela obvezu plaćanja troškova.

Ugovorom iz stavka 2. ovog članka uređuju se međusobni odnosi centra za socijalni rad i ustanove, uvjeti i rok otkazivanja ugovora, visina i način isplate naknade, obveznik isplate naknade za smještaj osobe, kao i druga pitanja.

e) USLUGE SOCIJALNOG I DRUGOG STRUČNOG RADA

Članak 46.

Pravo na usluge socijalnog i drugog rada mogu ostvariti pojedinci, obitelji i društvene skupine, neovisno od materijalnih mogućnosti i korištenja nekog od oblika socijalne zaštite, radi zaštite njihovih prava i interesa i sprječavanja pojava i ublažavanja posljedica socijalnih problema.

Uslugama socijalnog i drugog stručnog rada, glede ovog zakona, smatra se savjetodavni rad koji obavljaju ustanove u rješavanju porodičnih i bračnih problema, te mjere i akcije, u suradnji sa mjesnim zajednicama i drugim tijelima, na suzbijanju i sprječavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i ostalih pojedinaca, obitelji i društvenih skupina.

f) KUĆNA NJEGA I POTPORA U KUĆI

Članak 47.

Kućna njega i potpora u kući je organizirano pružanje raznih usluga, kao što su: prehrana, obavljanje kućnih i drugih potrebnih poslova i održavanje osobne higijene osobama iz članka 23. toč. 1), 2) i 6) ovog zakona, kada te osobe nisu u stanju da se same staraju o sebi.

4. USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 48.

Ustanove pružaju usluge kojima se u cjelini ili djelomično zadovoljavaju socijalne i druge potrebe korisnika socijalne zaštite.

Ustanove se osnivaju radi zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite i obavljanja stručnih i drugih poslova socijalne zaštite.

Rad ustanova socijalne zaštite je javan.

Javnost se može isključiti u pojedinim postupcima, kada je to utvrđeno propisima o obiteljskim odnosima i o krivičnom postupku.

Ustanove se osnivaju, ako propisom kantona-županije nije drukčije utvrđeno, kao:

- 1) centar za socijalni rad,
- 2) ustanove za djecu, i to:
 - za djecu bez roditeljskog staranja,
 - za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu,
 - za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- 3) ustanova za odrasle i stare osobe,
- 4) ustanova za socijalno-zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih osoba,
- 5) ustanova za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite.

Članak 49.

Osnivanje i rad ustanova iz članka 48. ovog zakona uređuje se propisom kantona-županije.

Osnivanje i rad ustanova iz članka 48. ovog zakona od značaja za Federaciju uređuje se federalnim propisom.

Članak 50.

U obavljanju djelatnosti ustanove ne smiju uspostavljati nikakva ograničenja glede teritorijalne, nacionalne, vjerske, političke i bilo koje druge pripadnosti korisnika tih ustanova, (rasa, boja kože, spol, jezik, socijalno podrijetlo i drugo).

5. INVALIDSKE UDRUGE

Članak 51.

U cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite osoba sa invaliditetom i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno od vrste i stupnja invalidnosti, mogu se osnovati invalidske udruge, kao udruge građana (u daljnjem tekstu: invalidske udruge).

Invalidske udruge osnivaju, suglasno federalnom propisu o udruživanju građana, osobe sa invaliditetom same, ili ako to nije moguće zbog stupnja invalidnosti, roditelji tih osoba, nastavno i drugo osoblje u ustanovama specijalnog obrazovanja i drugi građani.

Članak 52.

Nadležna tijela Federacije i kantona-županije u utvrđivanju politike za ostvarivanje programa socijalne zaštite, ostvaruju suradnju sa invalidskim udrugama.

Članak 53.

Propisom kantona-županije bliže se uređuje postupak osnivanja invalidskih udruga, kao i druga pitanja od značaja za rad tih udruga.

III - ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

1. POJAM CIVILNE ŽRTVE RATA

Članak 54.

Civilna žrtva rata, glede ovog zakona, je osoba kod koje je nastupilo tjelesno oštećenje od najmanje 60% zbog rane, povrede i ozljede (u daljnjem tekstu: invalid) zadobivene:

- 1) zlostavljanjem odnosno lišavanjem slobode u toku ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti;
- 2) u svezi sa ratnim događanjima (bombardiranja, ulične borbe, eksplozija ratnog materijala, zalutali metak i sl.);
- 3) od eksplozije zaostalog ratnog materijala nakon završetka rata,
- 4) u svezi sa diverzantskim odnosno terorističkim akcijama kojima se ugrožava sigurnost i ustavni poredak Federacije.

Invalid je i osoba kod koje je nastupilo tjelesno oštećenje od najmanje 60% zbog bolesti zadobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz stavka 1. ovog članka.

Civilnom žrtvom rata, smatra se i osoba koja je poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz stavka 1. ovog članka.

Članak 55.

Žrtve fašističkog terora, žrtve ratnih događaja, žrtve ratnog materijala i žrtve neprijateljskih diverzantskih akcija, kao i članovi obitelji žrtava fašističkog terora, kojima je to svojstvo priznato po propisima o zaštiti civilnih žrtava rata koji su se primjenjivali na teritoriju Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona, smatraju se civilnim žrtvama rata, odnosno članovima obitelji civilnih žrtava rata sukladno ovom zakonu i koriste prava u obimu i pod uvjetima propisanim ovim zakonom, ako ispunjavaju uvjete iz čl. 54., 56. i 58. ovog zakona.

Članak 56.

Radi ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom za civilne žrtve rata, ako propisom kantona-županije nije drukčije utvrđeno, invalidi se razvrstavaju prema utvrđenom procentu tjelesnog oštećenja, u šest skupina, i to:

I. skupina - invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja kojima je za redovan život potrebna njega i pomoć od strane drugog lica,

II. skupina - invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja,

III. skupina - invalidi sa 90% tjelesnog oštećenja,

IV. skupina - invalidi sa 80% tjelesnog oštećenja,

V. skupina - invalidi sa 70% tjelesnog oštećenja,

VI. skupina - invalidi sa 60% tjelesnog oštećenja.

Članak 57.

Prava utvrđena ovim zakonom za civilne žrtve rata, ostvaruju i koriste državljani Bosne i Hercegovine, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Strani državljani, koji su tjelesno oštećenje zadobili ili im je član obitelji poginuo kao civilna žrtva rata, ostvaruju prava utvrđena ovim zakonom, ako po istom temelju ne ostvaruju prava od države čiji su državljani ili države na čijem teritoriju imaju prebivalište, sukladno reciprocitetu.

Državljan Bosne i Hercegovine koji nisu i državljani Federacije Bosne i Hercegovine, ostvaruju prava utvrđena ovim zakonom, ako po istom temelju ne ostvaruju prava u drugom entitetu čiji su državljani i ako imaju prebivalište ili boravište na teritoriju Federacije.

2. TEMELJNA PRAVA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Članak 58.

Civilne žrtve rata imaju, po ovom zakonu, sljedeća prava:

- 1) osobnu invalidninu,
- 2) dodatak za njegu i potporu od strane druge osobe,
- 3) ortopedski dodatak,
- 4) obiteljsku invalidninu,
- 5) dodatak na djecu,
- 6) potporu u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala,
- 7) osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, pre-kvalifikacija i dokvalifikacija),
- 8) prioritarno upošljavanje.

Prava iz stavka 1. toč. 1), 2), 3), 4) i 5) ovog članka ostvaruju se pod uvjetima, na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom.

Prava iz stavka 1. toč. 6), 7) i 8) ovog članka ostvaruju se pod uvjetima, na način i po postupku utvrđenim propisom kantona-županije.

Kanton-županija može, utvrditi i druga prava i proširiti obim prava utvrđenih ovim zakonom na temelju svojih materijalnih mogućnosti i drugih potreba civilnih žrtava rata.

a) OSOBNA INVALIDNINA

Članak 59.

Osobna invalidnina određuje se u mjesečnom iznosu prema skupini tjelesnog oštećenja iz članka 56. ovog zakona, u visini od 70% od mjesečnog iznosa osobne invalidnine vojnog invalida odgovarajuće skupine po propisima o vojnim invalidima.

b) DODATAK ZA NJEGU I POTPORU OD STRANE DRUGE OSOBE

Članak 60.

Pravo na dodatak za njegu i potporu od strane druge osobe imaju invalidi od I do IV skupine koji su nesposobni za vršenje osnovnih životnih potreba bez potpore druge osobe.

Dodatak za njegu i potporu od strane druge osobe određuje se u mjesečnom iznosu u visini od 70% od mjesečnog iznosa dodatka za njegu i potporu od strane druge osobe za vojne invalide odgovarajućeg stupnja određenog propisima o vojnim invalidima.

c) ORTOPEDSKI DODATAK

Članak 61.

Pravo na ortopedski dodatak imaju invalidi kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog oštećenja organizma koja su neposredna posljedica zadobivene rane, povrede ili ozljede koja je prouzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.

Ortopedski dodatak određuje se u mjesečnom iznosu u visini od 70% od mjesečnog iznosa ortopedskog dodatka za vojne invalide odgovarajućeg stupnja određenog propisima o vojnim invalidima.

d) OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 62.

Članovi obitelji civilnih žrtava rata iz članka 54. stavak 3. ovog zakona imaju, uz uvjete propisane ovim zakonom, pravo na obiteljsku invalidninu.

Pravo na obiteljsku invalidninu imaju, uz uvjete propisane ovim zakonom, i članovi obitelji invalida od I do IV skupine koji je do smrti koristio dodatak za njegu i potporu druge osobe.

Članak 63.

Pravo na obiteljsku invalidninu imaju članovi uže obitelji civilne žrtve rata i to:

1) udovica - kad navršši 55 godina života ili udovac - kad navršši 65 godina života, a i prije navršenih 55 godina, odnosno 65 godina života, ako su nesposobni za privređivanje,

2) djeca, usvojenici i pastorčad - do navršene 15. godine života, odnosno ako su na školovanju do kraja propisanog trajanja redovnog školovanja, a najkasnije do navršene 27. godine života, a ako su nesposobna za privređivanje, dok ta nesposobnost traje pod uvjetom da je nesposobnost nastupila prije navršene 15. godine života odnosno za vrijeme redovnog školovanja, prije navršene 27. godine života.

Ako je školovanje prekinuto zbog služenja vojnog roka ili bolesti, ove osobe mogu koristiti pravo na obiteljsku invalidninu i za vrijeme služenja vojnog roka, odnosno trajanja bolesti do navršene 27. godine života, a nakon toga najviše još □ za onoliko vremena koliko su zbog služenja vojnog roka odnosno bolesti izgubile od redovnog školovanja, ako je redovno školovanje nastavljeno prije navršene 27. godine života.

Ako u □ u obitelj sačinjavaju bračni drug sa jednim ili više članova obitelji iz stavka 1. točka 2) ovog članka, bračni drug ima pravo na obiteljsku invalidninu kao sauživatelj sa njima, bez obzira na uvjete iz stavka 1. točka 1) ovog članka i to dok ijedno od te djece ima pravo na invalidninu.

Izuzetno od odredbe stavka 1. točka 1) i stavka 2. ovog članka, bračni drug invalida koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i potporu druge osobe po osnovu tjelesnog oštećenja, ima pravo na obiteljsku invalidninu nezavisno od uvjeta predviđenih tim odredbama, ako je sa invalidom živio u bračnoj zajednici i u zajedničkom kućanstvu posljednjih pet godina prije njegove smrti i ako nije uposlen, ne bavi se privrednom ili profesionalnom djelatnošću i nije korisnik mirovine.

Članak 64.

Roditelji imaju pravo na obiteljsku invalidninu, iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

Očuh, maćeha i usvojitelj koji su osobu od koje izvedu pravo izdržavali ili ih je ta osoba izdržavala najmanje pet godina prije smrti, imaju pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

Očuh, maćeha i usvojitelj koji ispunjavaju uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu, sukladno ovom zakonu imaju preče pravo od roditelja koji nije izvršavao roditeljsku dužnost prema osobi od koje se to pravo izvodi.

Članak 65.

Osnov za određivanje visine obiteljske invalidnine je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I skupine. Obiteljska invalidnina za jednog člana obitelji iznosi 25% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovog članka. Obiteljska invalidnina za dijete bez oba roditelja iznosi 80% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovog članka. Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruje više članova obitelji, iznos obiteljske invalidnine iz st. 2. i 3. ovog članka povećava se za 50% za svakog narednog sauživatelja.

Članak 66.

Ako obiteljsku invalidninu koriste dva ili više članova obitelji, obiteljska invalidnina pripada sauživateljima u jednakim dijelovima.

Članak 67.

Invalid, koji ispunjava uvjete za priznavanje prava na osobnu i na obiteljsku invalidninu na temelju dvije ili više osoba, ima pravo na osobnu invalidninu i na jednu polovicu obiteljske invalidnine za svako od tih osoba. Članovi obitelji, koji ispunjavaju uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu na temelju dvije ili više osoba, imaju pravo na obiteljsku invalidninu za jednu osobu i na po jednu polovinu obiteljske invalidnine za svaku slijedeću osobu.

e) DODATAK NA DJECU

Članak 68.

Korisnici osobne i obiteljske invalidnine imaju pravo na dodatak na djecu pod uvjetima i u visini koji su utvrđeni propisima o dodatku na djecu, ako ne ispunjavaju uvjete za ostvarivanje tog dodatka po drugom temelju.

3. KORIŠTENJE I PRESTANAK PRAVA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Članak 69.

Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, ortopedski dodatak i obiteljska invalidnina, po ovom zakonu, pripadaju socijalnoj žrtvi rata (u daljnjem tekstu: korisnik) od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za priznavanje tih prava.

Članak 70.

Izuzetno, korisnik dodatka za njegu i potporu od strane druge osobe koji ispunjava uvjete za ostvarivanje tog prava po drugim propisima, ima pravo na razliku iznosa dodatka za njegu i potporu od strane druge osobe po ovom zakonu, ako razlika postoji.

Članak 71.

Novčana primanja utvrđena na temelju ovog zakona za civilne žrtve rata isplaćuju se u mjesečnim iznosima i to unazad.

Članak 72.

Dospjeli, a neisplaćeni iznosi novčanih primanja utvrđenih na temelju ovog zakona za civilne žrtve rata, isplaćuju se članovima obitelji koji su s korisnikom do dana njegove smrti živjeli u zajedničkom kućanstvu.

Članak 73.

Dodatak za njegu i potporu od strane druge osobe ne isplaćuje se za mjesec u kojem je korisnik sve vrijeme proveo u zdravstvenoj organizaciji ili drugoj ustanovi u kojoj mu je osigurana njega i potpora druge osobe.

Članak 74.

Korisniku prava, osuđenom pravomoćnom sudskom presudom na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci, ne pripadaju ta prava za vrijeme dok se nalazi na izdržavanju kazne.

Ako se korisnik mjesečnih novčanih primanja nalazi u pritvoru, članovima obitelji koje korisnik izdržava isplaćuje se polovica tih primanja. Zadržana polovica primanja isplatit će se korisniku, ako kazneni postupak bude pravomoćnom odlukom obustavljen, ili ako korisnik pravomoćnom presudom bude oslobođen optužbe, odnosno ako optužba protiv njega bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

Članak 75.

Prava ostvarena sukladno ovom zakonu gube korisnici i članovi njihove obitelji koji su osuđeni pravomoćnom sudskom odlukom zbog ratnih zločina ili ugrožavanja ustavnog poretka i sigurnosti Bosne i Hercegovine ili Federacije.

Osobama protiv kojih je pokrenut krivičnih postupak zbog djela iz stavka 1. ovog članka, ne isplaćuju se novčana primanja za vrijeme do okončanja tog postupka.

Članak 76.

Bračni drug, stupanjem u drugi brak, gubi prava utvrđena ovim zakonom za civilne žrtve rata koja je ostvario kao član obitelji.

Bračni drug gubi prava po ovom zakonu i ako je napustio djecu, s kojom koristi prava, zanemario njihovo izdržavanje, podizanje i odgoj. Ta prava mogu se ponovo uspostaviti ako bračni drug nastavi obavljati roditeljske dužnosti za vrijeme dok se djeca koriste pravima u skladu sa ovim zakonom.

Članak 77.

Korisnici prava dužni su u roku od 15 dana od dana nastale promjene prijaviti mjerodavnom tijelu svaku promjenu od utjecaja na gubitak prava ili na smanjenje obima tog prava.

4. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Članak 78.

O pravima utvrđenim ovim zakonom za civilne žrtve rata rješava nadležno tijelo određen propisom kantona-županije.

Članak 79.

Osobe koja su tjelesno oštećenje zadobile pod okolnostima iz članka 54. st. 1. i 2. ovog zakona, dužne su, uz zahtjev za priznavanje prava, priložiti i medicinsku dokumentaciju o liječenju neposredno nakon ranjavanja, povrede ili oboljenja najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 80.

Tjelesno oštećenje invalida, pravo na dodatak za njegu i potporu od strane druge osobe, pravo na ortopedski dodatak, kao i nesposobnost za privređivanje, utvrđuju se propisom kantona-županije suglasno propisima o vojnim invalidima.

Članak 81.

Ako kod invalida nastupe promjene vezane za tjelesno oštećenje koje su od utjecaja na pravo utvrđeno konačnim rješenjem, invalid može, po isteku dvije godine od dana donošenja tog rješenja, podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog procenta tjelesnog oštećenja u svezi sa nastalom promjenom.

Odredba stavka 1. ovog članka primjenjuje se i na civilne žrtve rata iz članka 54. st. 1. i 2. ovog zakona kojima nije priznato svojstvo invalida zbog neispunjavanja uvjeta u pogledu procenta tjelesnog oštećenja propisanih ovim zakonom.

Članak 82.

Civilnoj žrtvi rata - korisniku prava po ovom zakonu pripada naknada troškova za prijevoz u drugo mjesto, ako je od mjerodavnog tijela upućen, odnosno pozvan u drugo mjesto radi pregleda pred ljekarskom komisijom.

Korisnik prava, kome je određen pratilac za putovanje glede stavka 1. ovog članka, ima pravo na naknadu troškova prijevoza i za pratioca.

Pravo na naknadu troškova prijevoza iz st. 1. i 2. ovog članka ima i osoba koja je podnijela zahtjev za priznavanje prava utvrđenih ovim zakonom, ako joj je konačnim rješenjem to pravo, odnosno povećanje grupe tjelesnog oštećenja, priznato.

Troškovi prijevoza naknađuju se prema cijeni prometne karte za prijevoz autobusom u javnom prometu odnosno drugim razredom vlaka.

Članak 83.

Isplate po ovom zakonu za civilne žrtve rata vrši mjerodavno tijelo sukladno propisu kantona-županije.

Članak 84.

Tijelo iz članka 83. ovog zakona vodi evidenciju o izvršenim isplatama, o broju i strukturi korisnika i drugim podacima, sukladno propisu kantona-županije.

Članak 85.

Osoba, kojoj su isplaćena novčana primanja na koje nije imala pravo, dužna je vratiti primljeni iznos. Ako to ne učini u roku kojeg odredi mjerodavno tijelo iz članka 83. ovog zakona, povrat tog iznosa ostvarit će se tužbom kod nadležnog suda.

Članak 86.

Mjesečni iznosi osobne invalidnine, dodatka za njegu i potporu druge osobe, ortopedskog dodatka i obiteljske invalidnine, usklađuju se prema kretanju odgovarajućih primanja vojnih invalida po propisima o vojnim invalidima.

Mjerodavno tijelo kantona-županije, utvrđuje iznose mjesečnih novčanih primanja iz stavka 1. ovog članka, na temelju odgovarajućih podataka o iznosima novčanih primanja vojnih invalida.

IV - ZAŠTITA OBITELJI SA DJECOM

1. POJAM I CILJ INSTITUTA ZAŠTITE

OBITELJI SA DJECOM

Članak 87.

Zaštita obitelji sa djecom, glede ovog zakona, je osiguranje obitelji kroz materijalna i druga davanja, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad, u najboljem interesu djeteta.

Članak 88.

Zaštita obitelji sa djecom ima za cilj:

- da se osiguraju svoj djeci približno jednaki uvjeti za zdrav i pravilan tjelesni intelektualni i emocionalni razvoj u obitelji,
- potporu u ostvarivanju njene reproduktivne uloge, njezi, podizanju, odgoju i zaštiti djece i poboljšanju kvaliteta života obitelji,
- razvijanje humanih odnosa sukladno sa načelima građanskog morala i solidarnosti.

Djetetu bez oba ili jednog roditelja, obitelj koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i obitelj u kojoj su oba ili jedan roditelj invalidi, osiguravaju se povoljniji uvjeti u sticanju i ostvarivanju prava i veći iznosi materijalnih i drugih davanja utvrđenih ovim zakonom i propisom kantona-županije.

2. TEMELJNA PRAVA OBITELJI SA DJECOM

Članak 89.

Temeljna prava koja, glede ovog zakona, ostvaruje obitelj sa djecom su:

- 1) dodatak na djecu,
- 2) naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta,
- 3) novčana potpora za vrijeme trudnoće i porođaja žene - majke koja nije u radnom odnosu,
- 4) jednokratna potpora za opremu novorođenog djeteta,
- 5) potpora u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke - dojilje,
- 6) posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova, koji žele djecu i trudnica,
- 7) smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja,
- 8) osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovne naobrazbe,
- 9) školarine i stipendije đacima i studentima.

Članak 90.

Propisom kantona-županije mogu se utvrditi i druga prava obitelji sa djecom.

Propisom kantona-županije bliže se uređuju uvjeti, način, postupak, organi i financiranje prava utvrđenih u članku 89. ovog zakona.

Članak 91.

Pravo na dodatak na djecu pripada obitelji čiji ukupni mjesečni prihod ostvaren po svim temeljima, izuzev primanja ostvarenih iz socijalne zaštite i zaštite obitelji sa djecom, po članu kućanstva, ne prelaze iznos koji je utvrđen propisom kantona-županije kao najniži iznos prihoda dovoljnih za izdržavanje.

Obitelji iz članka 88. stavak 2. ovog zakona pravo na dodatak na djecu pripada, bez obzira na visinu prihoda kućanstva.

Članak 92.

Stranim državljanima i osobama bez državljanstva koji stalno žive na teritoriju Federacije, pripada pravo na dodatak na djecu sukladno međunarodnom ugovorom.

Članak 93.

Naknada umjesto plaće ženi - majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta, utvrđuje se u procentu od ostvarene plaće u periodu od šest mjeseci prije porođaja, valorizirane po osnovu rasta plaća na području kantona-županije u tom periodu.

Procenat iz stavka 1. ovog članka utvrđuje se propisom kantona-županije.

3. DJEČIJI TJEDAN

Članak 94.

Prvi tjedan u listopadu mjesecu svake godine određuje se kao "Dječiji tjedan" na teritoriju Federacije.

"Dječiji tjedan" se uvodi radi podsticanja i organiziranja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih djeci i poduzimanja drugih mjera i akcija za unapređenje razvoja brige o djeci.

Manifestacije i mjere iz stavka 2. ovog članka utvrđuju se programom koje donosi federalni ministar mjerodavan za socijalnu i dječiju zaštitu.

Članak 95.

Za "Dječiji tjedan" tokom cijelog mjeseca listopada naplaćivat će se novčani iznos utvrđen odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, i to na:

- 1) prodatu prometnu kartu u međumjesnom i međunarodnom željezničkom, brodskom, avionskom i autobuskom prometu,
- 2) poštanske pošiljke u unutarnjem prometu, osim na pošiljke novina i časopisa,
- 3) prodatu ulaznicu za kazalište, kino, druge kulturne manifestacije i sportske priredbe za koje se naplaćuju ulaznice,
- 4) prodatu gramofonsku ploču, muzičku kompakt-disk i video kazetu.

Naplaćene novčane iznose iz stavka 1. ovog članka, poduzeća, poslodavci i druge pravne i fizičke osobe, koje vrše naplatu na području kantona-županije, dužne su uplatiti te iznose u proračun kantona-županije u roku od 15. dana po isteku mjeseca listopada, ako propisom kantona-županije nije drukčije utvrđeno.

Članak 96.

Način naplate novčanih iznosa iz članka 95. ovog zakona, kao i način njihovog raspoređivanja, uređuje se propisom kantona-županije.

V - FINANCIRANJE SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE OBITELJI SA DJECOM

Članak 97.

Sredstva za financiranje socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom osiguravaju se sukladno sa propisom Federacije i kantona-županije iz:

- proračuna općine,
- proračuna kantona-županije,
- ulaganja osnivača ustanova,
- osobnog učešća korisnika,
- legata, poklona i zavještanja,
- drugih izvora.

VI - KAZNENE ODREDBE

Članak 98.

Novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj ustanova ako:

- korisniku, protivno odredbama ovog zakona, uskratiti ili ograničiti prava koja mu pripadaju,
- omogućiti korištenje prava osobi kojoj ne pripada pravo po ovom zakonu ili joj ne pripada u tom obimu,
- smjesti osobu i drugu obitelj koja u smislu članka 35. ovog zakona nije podobna da primi dijete na smještaj,
- ne primi osobu kojeg uputi centar za socijalni rad (članak 43.),
- otpusti korisnika iz ustanove suprotno odredbi članka 44. ovog zakona.

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u ustanovi, novčanom kaznom od 100 do 400 KM.

Članak 99.

Novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj poduzeće odnosno druga pravna osoba, odnosno poslodavac ako za vrijeme "Dječijeg tjedna" ne naplaćuje novčani iznos utvrđen odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, sukladno članku 95. ovog zakona.

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u poduzeću, druga pravna osoba, odnosno poslodavac novčanom kaznom od 100 do 400 KM.

Članak 100.

Novčanom kaznom od 100 do 400 KM kaznit će se obitelj u kojoj je dijete smješteno, ukoliko bez suglasnosti roditelja, usvojitelja ili tijela starateljstva poduzima važnije mjere u pogledu ličnosti djeteta sukladno članku 37. ovog zakona.

VII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 101.

Dosadašnji korisnici koji su ostvarili prava, kao i osobe koje su podnijele zahtjev za ostvarivanje prava povodom kojeg nije donijeto rješenje po propisima o socijalnoj i dječijoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata, koji su se

primjenjivali na teritoriju Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava po ovom zakonu. Osobama iz stavka 1. ovog članka, koje ne podnesu zahtjev u roku iz stavka 1. ovog članka, prestaje daljnje ostvarivanje prava.

Članak 102.

Postupci za ostvarivanje prava, započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji nisu završeni, okončat će se po odredbama ovog zakona.

Članak 103.

Nadležna tijela kantona-županije će, radi provođenja ovog zakona, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti odgovarajuće propise i opće akte iz svoje nadležnosti.

Članak 104.

Postojeće ustanove koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite, dužne su uskladiti statut i druge opće akte sa odredbama ovog zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 103. ovog zakona.

Članak 105.

Pravo na novčanu naknadu za potporu i njegu od strane druge osobe iz članka 26. ovog zakona i pravo djece na osposobljavanje za život i rad iz članka 29. stavak 2. ovog zakona, ostvaruju se sukladno propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju, do dana stupanja na snagu propisa iz članka 103. ovog zakona.

Članak 106.

Pravo na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta, utvrđeno ovim zakonom, ostvaruje se sukladno propisima o zdravstvenom osiguranju, do dana stupanja na snagu propisa iz članka 103. ovog zakona.

Članak 107.

Do donošenja propisa iz članka 103. ovog zakona primjenjivat će se propisi i opći akti iz oblasti socijalne i dječije zaštite i zaštite civilnih žrtava rata, koji su se primjenjivali na teritoriju Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 108.

Danom stupanja na snagu ovog zakona, na teritoriju Federacije prestaje primjena propisa o socijalnoj i dječijoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata, koji su se do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjivali na teritoriju Federacije, izuzev propisa i općih akata iz članka 107. ovog zakona.

Članak 109.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".